

- AZ ISKOLA -

Régebben az iskolaköteles gyermekek tanítása a domaházai római katolikus iskolában történt. Mivel nagy megterhelést jelentett a gyermekeknek naponként a hegyen való átjárás, esőben, sárban, hóban az erdei földúton, már az 1800-as évek elején is arra törekedtek, hogy a faluban létesüljön egy iskola, de a kis falu a költségeit nem tudta biztosítani. 1865-ben szervezték meg az egytanerős, római katolikus elemi népiskolát. Az osztatlan iskolát az egyházközség tartotta fenn, és fizette a tanerőt. A nyolcosztályos mindennapos iskola mellett működött az ismétlő iskola is. A tanító látta el a kántori teendőket és az iskolán kívüli népművelést is. Az iskola felügyeletileg a domaházi római katolikus iskolaszékhez tartozott.

A tanítás egy régebbi lakóház épületében folyt. 1932-ben építették meg a ma is használatban lévő iskolaépületet a tanítói lakással együtt. Az udvar felé néző homlokzatán egy műköből készült domborművet helyeztek el, mely a kis magyar címert a koronával ábrázolta, két oldalát pedig babér- és tölgyfaág zárta le. A község vezetői a párt javaslatára 1951-ben úgy döntöttek, hogy a domborművet eltávolítják a címer és a korona ábrázolása miatt. Ezt megtudta a falu két lakosa, Maruzsi Sándor és István, éjszaka, titokban kibontották a domborművet és elrejtették. 1990-ben, a tanácsrendszer megszűnte után a gyermekeik a csűrben a széna alatt megtalálták és visszahelyezték az iskola falára.

Az iskolát 1948-ban államosították. Ezzel megszűnt felekezeti jellege és címe is. Állami általános iskola lett. Megmaradt egytanerős osztatlan iskolának, de fokozatosan alakult át nyolcosztályossá. Ennek feltétele a kéttanerős iskolává szervezés volt. 1952-től második tanerőt is kapott a község. Egy az alsó, másik a felső tagozatot tanította. A felső V-VIII. osztályos tanulók osztatlan foglalkoztatása miatt nem volt biztosítható a tantárgyak tanításának szintre emelése, a szakosított oktatás, ezért döntöttek úgy 1972-ben, hogy IV. osztálytól a tanulók a domaházai iskolába kapják meg az oktatást. Ennek érdekében szervezték meg az autóbusszjáratokat úgy, hogy az iskolakezdésre és a tanítás befejezésekor autóbussz szállítja a gyermekeket. Ettől kezdődően ismét egytanerős iskola lett a kissikatori. Az I-III. osztály oktatása a mai napig a községben történik, bár a gyermekek létszáma erősen lecsökkent. A három osztályban jelenleg 13 tanuló van. A faluban az általános iskolai tankötelesek száma 30 körül van.

A polgármesteri hivatal az iskolára nagy gondot fordít. A tanterembe lépve nemcsak a napfényes világosság, a tiszta falak és parkett, hanem az újszerű modern berendezési tárgyak fogadják az embert most a tanév végén is. A tanulókkal beszélgetve a szünetben, komoly oktató-nevelő munkát sugároznak.

Helegda János 1936-ban még a „lakosság visszamaradottságát”, az idősebbek iránti tiszteletlenségét említi mint jellemzőt az ismertetésben. Én ennek az ellenkezőjét figyelhettem meg. Végigmenve a falun, a környékbeli falvak közül csak itt fordult elő, hogy minden mellettem elhaladó köszöntött, pedig senkit nem ismertem a faluban.

A tanulók létszámaiadatai

Tanév	1927/28	1945/46	1948/49	1959/60	1965/66	1994/95
Tanulók	57	80	66	74	33	30
Tanerő	1	1	2	2	1	1
Tanterem	1	1	1	1	1	1

Az államosítás előtt a tanítók egyben a kántori teendőket is ellátták. Hosszabb ideig tanítottak a faluban. Háromra emlékeznek vissza. Szécsi Istvánra, kinek nagyapja Cseháček János néven főhadnagyként küzdötte végig az 1848-as szabadságharcot. Fia a nevével mielőtt az

oklevelet Egerben megkapta, Szécsire magyarosította. 1915-től nyugdíjazásáig tanított a faluban. Utána is maradt haláláig. A Nagyverők oldalban 6 hold földet megvásárolt és gyümölcsöst alakított ki ott.

Utána Helegda János a kántortanító. Ő nyolc oldal terjedelemben röviden megírta a falu történetét s abban a falu eredetmondáját. Szűcs Béla a II. világháború alatt volt itt a kántortanító. Őt Kasza Béla követte. Kósa Zoltán alatt 1944 decemberében szabadult meg a falu a németektől. Majd államosították az iskolát. A többi nevelők, tanítók, tanárok az alábbiak voltak:

Zombori Jenőné

Gerják Emil

Darai Jenő

Kocsik Tiborné

Varga Tibor

Gerják Emilné

Darai Jenőné

Béres Márta

Ceglédi Lajos

Kovács Ernőné

Cziklár Károlyné

Maruzsi Barnáné